

عنوان مقاله:

پویایی و تحول در فقه سیاسی شیعه از منظر حقوق سیاسی

محل انتشار:

فصلنامه سیاست متعالیه، دوره 10، شماره 37 (سال: 1401)

تعداد صفحات اصل مقاله: 17

نویسنده:

عباس عمادی - استادیار، گروه علوم سیاسی، دانشگاه تربیت مدرس، تهران؛ عضو انجمن مطالعات سیاسی حوزه، قم، ایران.

خلاصه مقاله:

هدف پژوهش حاضر بررسی و تبیین سیر تطور و پویایی سنت فقهی شیعه از منظر حقوق سیاسی است. روش پژوهش توصیفی-تحلیلی بوده با بهره گیری از دیدگاه السدیر مک اینتایر در مورد مراحل تحول سنت های فکری، سه مرحله از تحول سنت فقهی شیعه را در ارتباط با مساله حقوق سیاسی مردم می توان از یکدیگر تفکیک نمود: در فقه سلطانی، بیشتر نظریات بر ولایت مجتهدان یا اقتدار شاهان عادل تاکید داشته و حقوق سیاسی مردم چندان مورد توجه نبوده است. با بروز بحران در نظام سلطنت و وقوع جنبش مشروطه خواهی، پشتوانه های تئوریک آن نیز نیازمند بازسازی معرفتی بود و به همین جهت، فقه مشروطه به منظور برون رفت از این بحران معرفتی، در کنار اقتدار شاهان و ولایت شرعی مجتهدان، بر حقوق سیاسی مردم و مشارکت آنان در قدرت تاکید می نمود. سومین تحول در فقه سیاسی شیعه مربوط به نظریه های معاصر است که با نفی مشروعیت نظام های سلطنتی، بر عنصر «مردم» و حقوق و آزادی های سیاسی آنان تاکید دارد. بنابراین، نتایج تحقیق نشان می دهد که سنت فقهی-سیاسی شیعه در مساله حقوق سیاسی مردم، از اقتدارگرایی به مردم گرایی دچار تحول و دگرگونی شده است.

کلمات کلیدی:

فقه شیعه، فقه سیاسی، حقوق سیاسی، فقه مشروطه، مردم سالاری

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1582208>

